

ซึ่งจะรักษาน้ำทิพย์ใน พระนคร

ตีพิมพ์ โรงหลวงในพระบรมมหาราชวัง

กรุงเทพฯ ฯ

๑ ศุภมัสดุ ๑๒๓๗ วรหะสังวัจระจิตรมาศ
 ศุภมัศย ณะระมิตติ พุชมกร ปรีเชกกาลกัณฑ
 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุล
 จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการมาพระ
 บัณฑุสรุถึงหนาท ท้ารัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมว่า
 เมื่อครั้งแผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 ไซ้ไปรตเกล้า ๑ ใ้มีเจ้าพนักงานจักจั้งไปลิสตภ
 ตะเวนรักษาตามแถวถนนกำแพงชั้นนอก ครั้นมาในแผ่นดิน
 บัณฑุสรุนี้ มีพระบรมราชโองการไปรตเกล้า ๑ ใ้
 พระยามหามุนีศรีศรีอรัญญ ีสุทเจ้ากรมพระตำรวจ
 ไนขวา จักทหารรักษาแถวถนนกำแพงชั้นนอกพระบรม
 มหาราชวังโดยรอบ ใ้พระยาอินทราธิบดีสีหราช

รองเมืองยกโปติศออกไป ตั้งตรวจตรารักษานอกกำแพงเมืองฝั่งทวนออก ฝั่งปากทวนทวนนี้ให้สัมเษกพระเจ้าเมืองเขาเออเจ้าฟ้าจาทุนตรีศรี มี กับพระสุริยภักดีเจ้ากรมพระตำรวจสนมทหารซ้าย จัดจ้างคนเป็นโปติศรักษา ทาดตะเวนระวังโจรผู้ร้าย แต่ยังมีกฎหมายสำหรับทัวโปติศไม่ ครั้งนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า จะให้ตั้งกฎหมายสำหรับโปติศไว้เป็นแบบฉบับสืบต่อไปภายหน้า ด้วยทรงพระกรุณาแก่พระบรมวงษานุวงษ และข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อยราษฎรทั้งปวง เพื่อให้เป็นสุขเป็นคุณแก่ประโยชน์ต่อไป จึงได้โปรดเกล้าฯ ให้ท่านเจ้าพระยาภานุวงษมหาโกษาธิบดี พระยามหามนตรี พระยาศรีสิงหเทพ พระยาอินทราธิบดีลีทราชรองเมือง พระพิเรนทรเทพ พระสุริยภักดี คิดขึ้นกฎหมายโปติศรักษาตามแคว้นน ในกรุงเทพฯ ๑ รั้งเบเหตุการมิให้คนพาดชุกชุมเกิดขึ้นแก่บ้านเมืองได้ต่อไป ๖๖

๐ ข้อ ๑ นายโปติศที่เป็นอพพีเชอ ต้องประพฤติความซื่อบังคับตามกฎหมาย จงทุกข้อทุกประการ ถ้าจะเกิดเหตุการขึ้นสิ่งใด ฤๅจะความก็ตั้งทำเต็มอำนาจ อภัยให้เคลื่อนคนฉาศผิดข้อกฎหมายข้อหนึ่งข้อใด

ถ้า โปลิศไม่ประพฤติทำตามกฎหมาย จะให้ มีโทษ โดย
โทษานุโทษ ๖๖

๐ ข้อ ๒ ให้ นายโปลิศที่เป็นออฟฟิเชอร์ เป็นตำแหน่ง
ที่สองรองอินสเปกเตอร์เยเนอรัล แดกอนสเตรเบอพวก
โปลิศเดวจงทำการที่ในพนักงานของตัว โดยเดี่ยยก
แล้วให้ มีไม้ตะบองแดงเป็นยศขึ้น ฮาตุรสำหรับมือเตรียม
ไว้จ้งพร้อม เมื่อมีเหตุการควรจะใช้จะไต่ ใช้ตาม
กฎหมาย ๖๖

๐ ข้อ ๓ อินสเปกเตอร์เยเนอรัล เจ้าพนักงานใหญ่
จับโปลิศออฟฟิเชอร์ที่สอง รองอินสเปกเตอร์เยเนอรัล
เจ้าพนักงานใหญ่ จะเป็นผู้ จ้างคนให้เป็นกอนสเตรเบอ
คือโปลิศเดวในการโปลิศทุกแห่ง ที่มีกองโปลิศตั้ง
อยู่จะจ้างคนที่ยังไม่เคยเป็น โปลิศ ฤกคนที่เคยเป็น
โปลิศแล้วมารับจ้างเป็นโปลิศอีกก็ใช้ได้ แดกคนที่
จะเข้ารับการเป็น โปลิศ ใหม่ นั้น ต้องทำหนังสือสัญญา
กำหนดวัน กำหนดเดือน กำหนดปี ที่จะรับใช้ ในการ
โปลิศ เวลากำหนดในหนังสือสัญญานั้น กำหนดเพียง
สามปี แดกคนที่ เป็น โปลิศ นั้น ก็ทำราชการที่จะไต่

เดือนที่ขึ้น ฤๅจะคงที่อยู่ตามหนังสือสัญญาที่ได้ทำไว้
แล้วยังไม่ครบกำหนด ก็ต้องประพฤติตามหนังสือ
สัญญาที่ได้ทำไว้แล้วกว่าจะครบกำหนดสัญญา หนึ่ง
คนที่ได้รับจ้างเป็น โปติสทุก ๆ คน ถ้าผู้ใดผู้หนึ่ง
จะออกจากกร โปติส ต้องขออนุญาตจากนาย
เจ้าพนักงานใหญ่ ฤๅผู้ที่เป็นชิบโปติสขอพื้เช่า
นายโปติสให้รู้ก่อน ถ้าไม่ได้บอกถาหนีไปจับตัวไว้
ให้จำไว้จนคุกสามเดือน ถ้าจะถ่ายโทษตัวเดือนหนึ่ง
๒๖ บาท ๓ เดือนเป็นเงิน ๖๖ บาทเขาไว้เป็น
เงินกตางในกรมโปติส ถ้าทษหนีนายเงินมารับจ้างเป็น
โปติสทำกรรมิตในกร โปติสแล้วหนีไป ทัวทษมีต
หนีนายเงินหนีกร โปติส ให้ทัก โทษเข้ยนทษผู้ นั้น
๓๐ ที่ส่งตัวให้นายเงินรับไป หนึ่งหนังสือสัญญา
ซึ่งได้ทำไว้ กับคนที่รับจ้างเป็นคนโปติสนั้น ต้องมีข้อ
สัญญาว่า ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดมีความมิต ถ้าอินสเปกเตอ
เยเนรราลฤๅชิบโปติสขอพื้เช่า จะไล่เสียจากที่โปติส
เมื่อใดที่ไล่ได้ ฤๅผู้ที่ยืมออกถาขอออกจากที่โปติสก่อน
กำหนดหนังสือสัญญา อินสเปกเตอเยเนรราลฤๅชิบ
โปติสขอพื้เช่าเหมาชอบ จะให้้ออกก่อนเวลาดำหนด
ก็ได้ แต่ต้องบอกถาถ่วงนำเดือนหนึ่งก่อน จึงจะ

ให้ออกได้

ฯะ

๐ ข้อ ๔ ว่าคนที่จะเข้าเป็นโปติศนั้น ให้นำโปติศ
ผู้เรียกคนพวกนั้นที่จะเป็นโปติศ ไปให้เจ้าพนักงาน
ทำหน้าที่กำกับต้อน้ำ เอาตัวผู้นั้นไปสาบถเสียดก่อน
ว่าจะรับทำการ โปติศโดยข้อสัตยสุจริต มิให้ผิดต่อ
ข้อกฎหมายข้อหนึ่งข้อใด แล้วจึงให้ รับราชการได้ ฯะ

๐ ข้อ ๕ ผู้ซึ่งเป็นสายนเมเยอ สายนกอบปรัน
กอนสเทอเบอฝ่าย โปติศ เมื่อถึงกำหนดหนังสือสัญญา
สามปีแล้วจะออกจากโปติศก็ได้ ถ้าจะรับราชการ
เป็นโปติศคงที่อยู่ตามเดิมต่อไปแล้ว ก็ไม่ทำหนังสือ
สัญญาใหม่ ต้องประพฤติตามหนังสือสัญญาเดิม
แต่ไม่มีกำหนดสามปี เป็นแต่รับราชการเป็นเดือน ๆ
ต่อไป ฯะ

๐ ข้อ ๖ สายนเมเยอ สายนกอบปรัน กอน
สเทอเบอ ที่รับใช้ครั้งนี้ ถ้าจะขอลาออกจากการโปติศ
ก่อนกำหนดหนังสือสัญญา ฤๅครบกำหนดหนังสือ
สัญญาแล้วรับจ้างทการต่อไป ก็จะออกจากโปติศ

ต้องทำหนังสือตามออกล่วงหน้าเดือนหนึ่งก่อน จึงจะออก
 จากกร โปติกได้ ถ้าโปติกคนใดเป็นทนายของผู้ใด
 ทดบหนี้นายเงินมารับจ้างเป็นโปติก นายเงินมากบปะ
 เข้าให้บอกต่ออินสเปกเตอเยเนรราดว่า ตัวทนายนั้นมาจ้าง
 เป็นโปติก ให้อินสเปกเตอเยเนรราดเอาตัวผู้รับจ้าง
 มาถามสอบปากคำ ก็รับถูกต้องว่าเป็นทนายของผู้นั้นจริง
 ให้อินสเปกเตอเยเนรราด เอาตัวผู้ ที่หนี้นายเงินมา
 รับจ้าง โบายเสีย ๒๐ ที่ส่งให้นายเงินไป เก็บขุนหมื่น
 เสมียน ทนาย ไพร่หลวง ไพร่สม หมูโคกรวมโต
 มารับจ้างเป็นโปติกแล้ว ก็เจ้าหม่อมมุดนายมีราชการ
 จะต้องการตัว ขุนหมื่น เสมียน ทนาย ไพร่หลวง
 ไพร่สม ที่มาจ้างเป็นโปติกไปใช้สอยด้วยราชการหลวง
 จริง ให้มาแจ้งความต่ออินสเปกเตอเยเนรราด ๆ ต้อง
 ให้ตัวผู้นั้นไปกับเจ้าหม่อมมุดนาย อย่าให้เสียราชการ
 หลวงได้ แล้วให้อินสเปกเตอเยเนรราดสืบดูว่าเจ้าหม่อม
 มุดนาย มาถอนเอาคนที่มารับจ้างเป็นโปติกไปด้วย
 ราชการหลวงจริงฤๅไม่จริง ถ้าไม่ใช่ราชการหลวง
 เจ้าหม่อมมุดนายมาหลอกหลวงชักถอน เอาคนที่มารับจ้าง
 เป็นโปติกไป ให้ปรับเจ้าหม่อมมุดนายที่มาหลอกหลวง
 เป็นเงิน ๕๐ บาท ใจเป็นเงินกลางในกรมโปติก

ถ้าขายมันเมเยอ สำนักกอบปรน กอนสเทอเบอหลบ
 หนีราชการไปไม่ได้ ทำหนังสือขอต ถ้าสู้จับตัวได้
 จะปรับใหม่ตามกฎหมายข้อสาม แดเงินเดือนของผู้
 ที่กระทำผิดต้องปรับใหม่ เอาไว้เป็นเงินกลางในกรม
 โปติสเดือนหนึ่งของผู้ นั้น ๖๖

๐ ข้อ ๗ ถ้าเกิดเหตุที่บ้าน ทรงพระกรุณา
 โปรดให้ผู้ที่ เป็นจับ โปติสออฟพีเชอเรียกคนให้
 มากเกินกำหนดตามธรรมเนียม ให้ภอสภักการแลคน
 ซึ่งเรียกมาเป็นเอกสตรา คือคนที่จ้างมารักษาบ้านเรือน
 ผู้ มีบันทึกคดีแลพ่อค้าราษฎรนั้น ต้องสำแดงตัว
 ทุก ๆ คน แลอยู่ในมังกัมอินสเปกเตอเยเนรราล
 ตามกฎหมาย เหมือนกับโปติสทุก ๆ คน ๖๖

๐ ข้อ ๘ ถ้าข้าราชการฎาราษฎรจวบ้าน ผู้หนึ่ง
 ผู้ใดมีสาเหตุกับเพื่อนบ้าน ถัดจะมีเหตุกรขึ้นในบ้าน
 ของตัว จะมาหาจับ โปติสออฟพีเชอแจ้งความให้ทราบ
 จับโปติสออฟพีเชอทราบความแล้ว ต้องนำความนั้น
 แจ้งต่ออินสเปกเตอเยเนรราล ถ้าอินสเปกเตอเยเนรราล
 เห็นว่าจะเรียกคนมากเกินไปเหตุ ก็ให้อินสเปกเตอ

เชนอรานำความขึ้นฟ้องเกล้า ฎาษกัณบังคมทูลพระ
 กรุณาแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรด ด้เห็นควรวิน
 การที่มาแจ้งแล้ว จะบังคับให้ ชิบโปติกขอพืเช่อจัท.หา
 ช้างคนเปนโปติก ไปรักษาบ้านของผู้นั้นภอสมควรแก่
 เหตุการที่จะเกิดขึ้น แต่ให้ช้างคนอื่นมาเปนโปติก
 อย่ำให้ สักถอนคนโปติกเคิม ซึ่งได้ประจำที่อยู่แล้ว
 นั้นไป แดคนที่จะรับจ้างเปนโปติก ไปรักษาบ้านนั้น
 ต้องประพฤติกามกฎหมายทุกข้อทุกประการ เมื่อจะ
 เข้ารับจ้างนั้นต้องส.ร.ล.ท.ว.เสียก่อน ผู้นั้นจะเปน
 โปติกไปรักษาบ้านนั้น ต้องอยู่ในบังคับอินต.เปก.เทอ.เย
 เนอราด แดชิบโปติกขอพืเช่อเหมือนกัมโปติกทั้งปวง
 เงินเดือนค่าจ้างนั้น เจ้าของบ้านที่ไ้ชอโปติกมารักษา
 บ้านของทวต้องเสียเอง เก้เจ้าของบ้านจะไม่ต้องการ
 ให้ โปติกรักษาต่อไปแล้ว ต้องให้ทำทงี่ส้อมมาแจ้ง
 ย้งอินต.เปก.เทอ.เยเนอราด แดชิบโปติกขอพืเช่อให้ รั
 แล้วอินต.เปก.เทอ.เยเนอราด ฎาชิบโปติกขอพืเช่อ ให้
 เด็กถอนโปติกที่ไ้เข้าบ้านนั้นเสีย ๗๖

๐ ข้อ ๗ เก้ผู้ไ้รับจ้างเปนโปติก อินต.เปก.เทอ.

เขเนราลจะบังคับให้ ไปรักษาที่ แห่งใด กำบดโค
 ฎาเรือลูกก็ดำโค ผู้ นั้นต้องไปรวิงกรมคัมสัง
 อินสเปกเตอ:เขเนราลทุกแห่งทุกตำบล ๗๕

๐ ข้อ ๑๐ โปติกทุก ๆ คนครบกำหนดจะออกจาก
 โปติกก็ตี ฎาเป็นโทษที่ยังรอคออกจากโปติกก็ตี ฎา
 จะออกไปทำราชการกรมอื่น ๆ ก็ตี เครื่องนุ่งห่มที่
 แต่างตัวกับมี แต่เครื่องอาดูอสิ่งของทุกสิ่งทุกอย่าง
 สำหรับตัวเมื่อเป็นโปติกอยู่นั้น ต้องมอบคืนให้แก่เจ้า
 พนักงานในกรมโปติกให้ครบทุกสิ่ง ถ้าผู้ใดมิได้มอบ
 คืนเครื่องนุ่งห่มอาดูอสำหรับตัว เหมือนหนึ่งจำมา
 แลนั้น ให้ปรับใหม่เหมือนคนหนีราชการ ตามกฎหมาย
 ข้อตาม แลตัวเร่งเอาเครื่องนุ่งห่มแต่อาดูอสำหรับตัว
 ให้ครบตามบัญญัติที่จ่ายไป เก็บผู้ที่จะออกจากโปติก
 ส่งของเครื่องนุ่งห่ม แลเครื่องอาดูอสำหรับตัวขาด
 ไม่ครบตามบัญญัติที่จ่ายไป ก็ให้คิดเอาเงินแทน
 สิ่งของที่ขาดไปนั้นไว้รักษาราคามากแต่น้อย ๗๖

๐ ข้อ ๑๑ โปติกที่จ้างมารับราชการหลวง เก็บ
 ประพฤติการดี อินสเปกเตอ:เขเนราลเห็นควรจะเพิ่มเติม

รางวันให้ ที่จะเพิ่มเติมให้ทามสมควร ถ้าไปลิกไป
 จับผู้ร้าย ๆ ท่อสู้ฆ่า ไปลิกถึงแก่กรรม จะพระราช
 ทานเงินรางวันให้แก่บุตรภรรยาไปลิก ที่ถึงแก่กรรม
 ฆอสมควรตามแต่เหตุ แลเงินเดือนของไปลิกที่ถึง
 แก่กรรมนั้น ยิ่งค้างอยู่เท่าใดก็จะพระราชทานให้แก่บุตร
 ภรรยาของ ไปลิก ถ้าไปลิกคนใดไปจับผู้ร้าย ๆ
 ทูบที่พันแทงมีปากแฉด ถึงแตกหักเปะ คนพิการ จะ
 รับราชการท้อไปอีกไม่ได้ จะโปรดพระราชทานเงิน
 เดือนของผู้หนึ่งครั้งหนึ่งเสมอทุกเดือนไป จนตลอด
 ชีวิตของไปลิกผู้นั้น ๖๖

๑ ข้อ ๑๒ ผู้ที่รับราชการในไปลิก กว่าสิบปีไป
 ไม่มีความผิดสิ่งไร จนถึงอายุได้ ๖๖ ปีเป็นคน
 ชะราจะรับราชการในไปลิกไม่ได้ ก็ให้ ยินตเปกเตอ
 เยเนวถถายค่านับบังคับมทูลพระกรุณา จะได้พระ
 ราชทานเงินให้ผู้ผู้นั้น ฆอเป็นกำลังเลี้ยงชีวิตไป
 ทามสมควร ๖๖

๑ ข้อ ๑๓ ถ้าตายในเมเยอ ตายนกอขบปวัน กอน
 สเทอเบอ เมื่อรับราชการ ถ้าเสพสุราเมาเสียดสติ ๑

ไม่เข้าเขตทามเวธา ๑ นอนหลับไม่เข้าเขต ๑ เข้าเขต
 ไม่ระวังการ ๑ เล่นหอย เล่นไฟ เล่นไป เล่นถั่ว
 เล่นกำกัการพนันต่าง ๆ ๑ ถ้าผิดดังนี้ให้อินสเปก
 เทอเยเนราต เอาตัวผู้ที่ทำผิดมาโดย ๒๐ ที่
 แล้วให้ไล่เสียจากโปติศ ถ้าเป็นขอฟพีเชื่อให้ถอก
 ออกจากขอฟพีเชื่อ แล้วเอามาใช้เป็นโปติศเดวต่อไป
 ถ้าทำผิดข้อข้อกฎหมาย หนึ่ง ตลาตเมื่อเกิดเหตุ หนึ่ง
 ล้างแล้วไม่ทำ หนึ่ง เป็นคนบ้องรักษาพวกพ้องพี่น้อง
 ของตัวที่ทำกาผิด หนึ่ง ให้อินสเปกเทอเยเนราตเอา
 ตัวผู้ที่กระทำผิดจำไว้สามเดือน ครบสามเดือนแล้ว
 ให้นำมาปล่อยผู้ นั้นไป ถ้าเป็นตัวขอฟพีเชื่อให้เอามา
 เป็นโปติศเดวรับราชการต่อไป หนึ่งถ้าขอฟพีเชื่อแต่
 โปติศเดวเมื่อรับราชการอยู่ในกรโปติศ กระทำคุมเหง
 ข้าราชการฤาณาประชาราษฎร ให้ไว้ความเด็ด
 รั้น ก็ให้ผู้ที่คุมเหงไปฟ้องต่ออินสเปกเทอเยเน
 ราตก่อน ถ้าอินสเปกเทอเยเนราตไม่รับฟ้องจะให้
 ก็ให้ไปฟ้องยังโรงศาลทามกระทรวง ถ้าข้าราชการ
 แดราษฎรทำคุมเหงโปติศ เมื่อเดวรับราชการอยู่ใน
 กรโปติศอย่างหนึ่งอย่างใด ให้อินสเปกเทอเยเนราต
 เอาตัวผู้ที่คุมเหงโปติศมาจำไว้สามเดือน ถ้าไว้ความ

จริงเป็นความเดกน้อย   ควรจะทักตืนให้ตั้งกันไปได้
 ก็ให้ อีนตเปกเทอเยเนราดตตัส   ไปให้ตั้งกันความ
 กฎหมาย   ถ้าเบนควมาควรจะน้อยมเดถำถวยกำนับ
 บังคมทูลพระกรรณา   ก็ให้นำความขึ้นน้อยมเดถำถวยกำนับ
 คำนับบังคมทูลพระกรรณา   แล้วแต่จะทรงพระกรรณา
 ไปรดเดถำ   ๑   ๖๖

๑ ข้อ ๑๔   ให้ขิบโปติกขอพพิเชอแดถำนายโปติก
 จะทำผิดต่อกฎหมายข้อบังค้ำในกรมโปติก   ข้อหนึ่ง
 ข้อยกี้ก็   อีนตเปกเทอเยเนราดจระไว้ค้ำความจริงแต่ก
 ค้อยนำควมขึ้นน้อยมเดถำ   ถวยกำนับบังคมทูลพระ
 กรรณา   ถ้าอีนตเปกเทอเยเนราดทำผิดต่อกฎหมาย
 ก็ให้ ขิบโปติกขอพพิเชอแดถำนายในกรมโปติก   นำ
 ความขึ้นน้อยมเดถำถวยกำนับ   บังคมทูลพระกรรณา
 แล้วแต่จะทรงพระกรรณาไปรดเดถำ   ๑   ทามโฆษา
 นุโโทษของผู้ ที่ถ่วงพระราชกำหนดกฎหมาย   ๖๗

๑ ข้อ ๑๕   ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด   ขอพพิเชอแดโปติก
 เถวในกรมโปติก   พุกจหบาบช้ำกับผู้ ที่ตั้งนั้นค้ำกี้
 กว่าตัว   ถุกทำถึงโศกมารตาค้อคนโปติกที่มีทำแห่ง

สูงกว่าตัว เมื่อได้รับราชการอยู่ในโปติกนั้น ถ้า
 ข้าราชการได้ความจริงแล้ว ให้ปรับใหม่ผู้ที่ทำความผิด
 ให้กับผู้ขึ้นทามบนกตักดี ฎำจ้งไว้ณคุบี่หนึ่งฎำ
 จะกำหนด ๖ เดือน ๓ เดือนก็ได้ สุดแล้วแต่
 อินสเปกเตอเยเนรเวดจะเห็นชอบเห็นควร ทามโทษ
 มากแต่น้อย ๗

๑ ขั้ ๑๖ เงินที่ใช้ปรับไว้จากคนโปติกที่ทำความผิดก่อ
 กฎมายนอกจากสินไหมนั้น ให้อินสเปกเตอเยเนรเวด
 มอบให้เจ้าพนักงานในกรมโปติก เก็บเงินนั้นไว้เป็น
 เงินกลาง ถ้ามีเหตุการเกิดขึ้น ควรจะต้องเรียกคน
 เป็นโปติกเต็มชั้นอีก ก็ให้อินสเปกเตอเยเนรเวดจ่ายเงิน
 กลางรายนี้ ให้เป็นค่าจ้างกับคนที่มาเป็นโปติกใหม่
 ถ้าเงินกลางรายนี้ไม่พอจ่าย จึงให้เบิกเงินในคลัง
 พระคลัง เก็บออฟฟี่เชอแลโปติกเดอมีความชอบ
 อินสเปกเตอเยเนรเวด จะให้เงินกลางรายนี้ เป็นรางวัล
 แก่ผู้ ซึ่งมีความชอบทามสมควรก็ได้ หนึ่งของตั้งโต
 ตั้งเป็นของที่ยังไม่มีในกฎหมาย ถ้าอินสเปกเตอเยเน
 รเวดเห็นจ่าตั้งนั้นมีประโยชน์ในกรมโปติก จะเอาเงิน
 รายนี้หรือไว้เป็นกลางสำหรับในกรมโปติกก็ได้ แต่ทั้ง

ถวายคำนับบังคมทูลพระกรุณา ทราบฝ่าตองของอูดี
พระบาทก่อน ๗๖

๐ ข้อ ๑๗ อินสเปกเตอเยเนอราล แลขอฟฟี่ช่อ
โนกรม โปติกเหนการสิ่งไว้ที่ยังไม่มีในกฎหมาย ควร
ที่ระข้อตั้งกฎหมายเพิ่มเติมขึ้น ก็ให้นำความขึ้น
ถวายคำนับบังคมทูลพระกรุณา ให้ทราบฝ่าตองของอูดี
พระบาทก่อน ๗๖

๐ ข้อ ๑๘ ผู้ซึ่งจะเป็นโปติกนั้น ให้รักษาระวังกุ
แลกำชับภักดิ์เอนเจ้าของบ้าน เจ้าของเรือน ผู้ใด
อย่าให้เปราะเบื้อนหมื่นขึ้น ที่นำบ้านหลังบ้านใต้ทุกบ้าน
ทุกเรือน แต่ในคนที่อยู่ในท้องที่ของโปติกไว้ไว้
รักษาคุณ ๗๖

๐ ข้อ ๑๙ ให้ระวังผู้ที่จะทำผิดต่าง ๆ ถ้ามีเหตุ
การขึ้นสิ่งไว้ถึงไม่มีโทษย่กว่ากล่าว ก็ให้สืบสวน
เอาความจริง แลจับกุมผู้ซึ่งกระทำผิดนั้นให้
จงไว้ แลให้นำความนั้นมาแจ้งต่ออินสเปกเตอเย
เนอราลให้ทราบก่อน ถ้าผู้ซึ่งกระทำผิดนั้นหนีออกนอก

พระนครไว้บอບู่บ้านโทหั่วเมืองโก ก็ให้ อินตเปกเคอ
 เยนราต นำจวามไปแจ้งแก่ท่านผู้ได้บังคับบ้านเมือง
 นั้น ให้จับตัวผู้กระทำความผิดนั้นมาส่ง ๗๖

๑ ข้อ ๒๖ ผู้ซึ่งกระทำความผิด ถ้าโปริสเห็นแล้ว
 ให้รับเอาตัวโดยเร็ว ถ้าพวกโปริสนั้นจะดีกว่าคนร้าย
 จะเรียกพวกโปริสมาช่วยอีกไม่ทันที่ ก็ให้ โปริส
 ร้องบอกกล่าวให้ว่าบ้านอยู่ใกล้เคียงนั้น ช่วยจับตัว
 คนร้ายให้จงได้ ถ้าโปริสแก่งหนึ่งเสียฤาแก่งทำ
 ไร้นั้นไม่ทัน ถ้าอินตเปกเคอเยนราตจะระไค้ความจริง
 จะทำโทษตามกฎหมาย ๗๗

๑ ข้อ ๒๗ มีผู้นำให้ โปริสจับคน ที่หนีจากทิม
 จากตราง หนีเจ้าเข้บนายเงินที่ที่ ฤาโปริสคบใจ
 ผู้ร้ายแถคนที่มีความผิดข้งคัวกฎหมาย แถหมาย
 ประทศข้อหนึ่งข้อใด ซึ่งเกิดขึ้นในข้งที่ โปริสรักษา
 อยู่ นั้น ๗ ถ้า โปริสได้จับคนที่ทำความผิดข้งกล่าว
 มาข้งนั้นเข้าไปในข้งนั้น ในบ้านนั้น ถ้าคนใวงั้นบ้าน
 นั้นร้องบอกให้ โปริสเข้าไปช่วยกันจับ ในข้งนั้นบ้าน
 นั้น จึงให้ โปริสติดตามเข้าไปจับ ผู้ร้ายแถคนร้าย

ในวงนั้นบ้านนั้น ให้จงได้'   เก็บคนในวงนั้นบ้านนั้นรับ
 ก่อโปติสไว้ว่ามีให้จับกุม   จะเขตกัดคนร้ายมาส่ง
 ก็ให้ โปติสเรียกเขาหนึ่งตั้งกำหนดว่า   จะส่งคนร้าย
 ในวงนั้นเวลานั้นไว้เป็นสำคัญ   เก็บเจ้าของวัง เจ้าของ
 บ้านทำหนังสือรับให้ ไม่ทันเวลานั้น   ให้ โปติสมีพยาน
 ฐู่ไหนไว้แต่   ให้ โปติสนำเขาหนึ่งตั้งแต่ชั่วความ
 มาแจ้งแก่อินสเปกเตอเยเนราต   เก็บถึงกำหนดไม่เขา
 ทัพผู้ร้ายแต่คนร้ายมาส่ง   ก็ให้ อินสเปกเตอเยเนราต
 ไปเกาะเอาตัวผู้ทำหนังสือด้วย   มาเร่งเอาตัวคนร้าย
 แลผู้ร้ายตามกฎหมาย   เก็บผู้ร้ายแต่คนร้ายจึงจับไป
 วงโคชั้นนี้โต   โปติสร้องบอกคนที่อยู่ในวงในบ้านให้ช่วยจับ
 ช้ายผู้ร้ายแต่คนร้าย   คนที่อยู่ในวงนั้นบ้านนั้นกตบกัน
 กางให้ ช้ายผู้ร้ายแต่คนร้ายหนีไปได้'   ให้ โปติสมา
 แจ้งความต่ออินสเปกเตอเยเนราต   ๗   ต้องมีหมาย
 ไปถึงเจ้าของวังเจ้าของบ้าน   ขอเอาตัวคนที่กตบ
 ช้ายผู้ร้ายแต่คนร้ายมาพิจารณา   เก็บได้จริงก็ให้ ทำโทษ
 ฐู่ที่กตบช้ายผู้ร้าย   แต่คนร้ายนั้นตามกฎหมาย ๗๕

๑๒๒   ฐู่หนึ่ง ฐู่ใดทำกิริยามุ่งทำผิดประหลาด
 ใว่าคนปรกติกามธรรมเหมียม   เคนมาตามท้องถนน

ฤจะแอบแฝงนั้นอนในที่ตั้งที่แจ้ง   แห่งใดแห่งหนึ่ง
 ก็ดี   ถ้า โปติกมีความสงสัยว่าผู้ นั้นจะเป็นผู้ร้าย ก็
 ให้จับตัวผู้ นั้น   มาส่งให้ตระตากรในกรมโปติก
 ชำระไต่เถียง   ให้ผู้ นั้นมีคู่ของแพดมแดง
 เครื่องมือต่าง ๆ   สำหรับตัว   ทั้งฝัดกัถ่วงฤ
 อดุต่าง ๆ   สำหรับที่จะทำร้ายแก่คนทั้งปวงอย่างหนึ่ง
 อย่างใดทั้งว่านั้นแล้ว   ให้ อินสเปกเตอเบเนรราด
 พิจารณา ไต่สวนเห็นว่าเป็นคนร้ายจริง   ก็ ให้เขาตัว
 ผู้ นั้นทำโทษตามกฎหมาย   ถ้าเป็นแต่กิริยาหุ่่มมิลิต
 คนปรกติตามธรรมเนียม   ไม่มีของสำคัญสิ่งไรว่าเป็น
 ผู้ร้ายก็ให้เขาตัวขังไว้กว่าจะมีผู้ มารับ   ถ้าเจ้าหม่อม
 นายมารับจึงให้ปล่อยตัวไป   ๗๖

๑ ข้อ ๒๓   ถ้ามีผู้ใดพาผู้ถูราเมาเดินมาในข้างถนน
 แต่หาได้ทำร้ายผู้หนึ่งผู้ใดไม่   ถ้า โปติกเห็นกิริยา
 เวลาเขาของผู้ นั้น   มีความสงสัยว่าผู้ ที่เมานั้นจะเที่ยว
 ทำร้ายผู้หนึ่งผู้ใด   ฤจะมีเหตุกับตัวผู้ ที่เมานั้นประ
 กรใด   ก็ให้ โปติกจับตัวผู้ นั้นมาขังไว้กว่าจะส่งเขา
 ไปปรกติแล้วจึงให้ปล่อยตัวไป   อย่าให้เรียกเขาค่า
 ธรรมเนียมตั้งหนึ่งถึงใด   ๗๖

๑ ข้อ ๒๔ ถ้าจะมีการเล่นตั้งหนึ่งถึงโต เป็นการ
 เล่นในท้องถิ่นที่ แลกการเล่นต่าง ๆ ฤๅทำบุญ
 เป็นที่ประชุมคนมาก ก็ให้ โปติสกำกับรักษาดูแล
 ใจผู้ที่มาเล่น แต่ก็ไม่ให้ผิดของพระของต้นอาวู
 ต่าง ๆ มาในที่การประชุมนั้น ให้ โปติสจับตัว
 ผู้ที่ผิดให้ระงับการในกรมโปติส ตามปากคำไว้แล้ว
 ให้จับผู้ผิดไว้ ใช้การ ๒ เดือน ถ้ามีผู้ มารับตัว
 จึงให้ปล่อยตัวไป แต่ไม่ผิดของพระของต้นอาวูต่าง ๆ
 ที่ถือมานั้น ให้เอาเป็นของกลางในกรมโปติส ๖

๑ ข้อ ๒๕ ให้ โปติสระวังดูแลห้ามปรามในท้องถิ่น
 ที่โปติสได้รักษา อย่านำให้ราษฎรชาวบ้านปลุกพะเพิง
 แลวางตั้งของเข้ามาในแนวถนน ให้เกิดทางรถทางม้า
 ทางคนเดินไปมา ถ้าผู้ใดทำทั้งนี้ให้ โปติส
 ห้ามปรามบังคับให้เจ้าของหรือถนน แลเก็บของนั้นไป
 เตียบให้พื้นแนวถนน ๖

๑ ข้อ ๒๖ ที่แห่งใดเป็นที่ประชุมคนมาก เป็น
 ต้นว่าโรงหอยบ่อนไปบ่อนถั่ว แต่ที่เล่นการพนันต่าง ๆ
 ซึ่งอยู่ในท้องที่ โปติสได้รักษา ให้ โปติสไป

กำกับรางวัลกรวิวิททาง ๆ แลฉกชิงวิ่งราวอย่าให้
มีขึ้นได้ ในที่นั้น ๖๖

๑ ข้อ ๒๖ ของสิ่งหนึ่งสิ่งใด ไม่ว่าจะราคามาก
แถมน้อย ตกอยู่ในท้องที่ตณฑุไปติศรึกษาแห่งหนึ่ง
แห่งใดก็ดี ถ้าไปติศรึกษาปะของเข้าแล้ว ก็ให้เอา
ของนั้นมาแจ้งแก่ขบไปติศรึกษาพอพิเชอ ให้รับของนั้น
รักษาไว้ แล้วให้มาแจ้งความต่ออินสเปกเตอเยเน
ราล ๆ ก็ต้องเขียนหนังสือบอกรายสิ่งของที่เก็บไว้ขึ้น
ปีกหนังสือมาโรงไปติศรึกษา กำหนดตั้งแต่วันปีกหนังสือ
๓๐ วัน ถ้าเจ้าของมาติดทามในกำหนด ๓๐ วัน
ให้อินสเปกเตอเยเนราลพิจารณา ได้ความว่าเปน
ของ ๆ ผู้นั้นจริง ให้ศึกราคาของที่เก็บไว้เป็น
สิบลดสอง ให้เป็นรางวัลแก่ ไปติศรึกษาที่เก็บของไว้
แล้วให้ คั้นของนั้นให้เจ้าของไป โดยคึ ถ้าไม่มี
เจ้าของมาติดทามพ้นกำหนด ๓๐ วันไปแล้ว ให้
ศึกราคาของเปนสิบลดสอง ให้เป็นรางวัลแก่ ไปติศ
รึกษาที่เก็บของไว้ ของที่เหลือนั้นให้เก็บไว้เปนของกลาง
ในกรมไปติศรึกษา ถ้าไปติศรึกษาของสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้
ปิดบังของนั้นไว้ ไม่บอกแก่อินสเปกเตอเยเนราล ๆ

สืบสวนเป็นต้นว่าใครมั่งของที่เกบได้ ไว้จริง ให้ที่
 ๒๐ ที่แล้วให้ถอยออกจาก โปติก แต่สืบตสอง
 นั้นอย่าให้ซักใหม่แก่ โปติกที่เกบของ ปักบังไว้ นั้นเกบ
 ให้เขาของนั้นเกบไว้เป็นของกลางในกรมโปติก ๖๖

๐ ข้อ ๒๘ ทษณผู้แทนโทษณผู้โต หนีเจ้า
 หมุ่มมุนายแลผู้คุมมา ในท้องที่โปติกรักษาอยู่นั้น ถ้า
 เจ้าหมุ่มมุนายแลผู้คุม ฤผู้รับสินบนตักทคมมาจับตัว
 ได้ร้องให้ โปติกจับก็ ให้ โปติกช่วยจับ แล้วให้กรม
 สอบปากคำผู้ที่ต้องจับนั้นเสียก่อน ถ้าผู้ ที่ต้องจับรับ
 ฤผู้ต้องกับผู้ ที่มาจับนั้น ก็ให้ โปติกมอบตัวให้กับผู้
 ที่มาจับไป ถ้าผู้ที่ต้องจับให้กร ไม่ผูกต้องกับผู้ ที่มา
 จับกล่าวหา ก็ให้ โปติกยึดเอาตัวผู้ ที่ต้องจับนั้นขัง
 ไว้ ที่โรงโปติกก่อน แล้วให้มาแจ้งความต่ออินตเปก
 เตอเยเนรลให้ทราบ ถ้ามีเจ้าหมุ่มมุนายมารับตัวจึง
 ให้มอบตัวไป ถ้าเจ้าหมุ่มมุนายผู้คุมฤผู้รับสินบน
 จับตัวทษณผู้แทนโทษณได้มาแก่ตนผู้อื่น เติมนาน
 ท้องที่ตนซึ่งโปติกรักษาอยู่นั้น ก็ให้ โปติกตามผู้จับ
 กับผู้ ที่ต้องจับว่าจับกันมาด้วยเหตุอันใด ถ้าได้ความ
 แล้วก็ให้ โปติกปล่อยไปอย่าให้ กักขังไว้ แล้วให้

ไปลิตไปแจ้งความแก่อินสเปกเตอเยเนรอล	ฤทธิบ
ไปลิตขอพื้เช่าให้รคหมายไว้ทุกครั้ง	ระ

๑ รัช ๒๔ ให้อินสเปกเตอเยเนรอลมีทาชูทาชังถึง
 ทนาน ไม้เลหตา ไม้คอก ไม้รก ไร่สำหรับสอบลูกศิษ
 ชายแก่กันในห้องทลาค อย่าให้ชื้อแก่กันได้ ให้
 ไปลิตรักษาท้องที่ตรวจทรา ทาชู ทาชัง ถึงทนานไม้
 เลหตา ไม้คอก ไม้รก จงเสมอ ถ้าผู้ใดทำถึง
 ทนาน ไม้เลหตา ไม้คอก ไม้รก ทาชู ทาชังไม่เท่ากับ
 ทัวอย่าง ให้ ไปลิตหักทำถายของอินนั้นเสีย แล้ว
 ให้แบบให้ถูกตั้งตามทัวอย่างที่ทำไว้ แลห้ามมิให้
 เรียกเอาค่าธรรมเนียม อื่นไปรตเกลา ใ ให้ใช้
 เงินบาท เงินสลึง เงินเฟื้อง แลเดียว อัฐ โสฬส ชื้อ
 ชายแก่กันตามพระราชบัญญัติ ให้ ไปลิตตรวจทรา
 ทุแถ เงินบาท เงินสลึง เงินเฟื้อง เดียว อัฐ โสฬส
 อย่าให้ มีปลอมใช้ปะปนของหลวง ในท้องที่ไปลิตได้
 รักษา ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดใช้ เงินบาท เงินสลึง เงินเฟื้อง
 เดียว อัฐ โสฬส ปลอมก็ด้ ไปลิตได้เเนเข้าในท้องที่
 ของทัว ก็ให้เอาชงที่ปลอมนั้นทูปทำถายเสียแล้ว
 เอามาส่งยังอินสเปกเตอเยเนรอล ถ้าเจ้าของร้องว่า

เป็นของดี ก็ให้ อินสเปกเตอร์เขเนรราดกับลิน ก็
 เหนเป็นของไม่ปลอม โปติกแกตั้งทูปทำดาบเดี่ยวก็ให้
 โปติกใช้ของนี้ให้เจ้าของจงครบ ถ้าพ่อค้าขายห้าง
 ชาวบ้าน ชาววัน ที่ซื้อขายจะเขาเดี่ยว อัฐ โสฬศ มา
 ส่งให้ โปติกว่าปลอมก็ให้ โปติกรับเอามาส่งยัง
 อินสเปกเตอร์เขเนรราด ๆ ต้องสืบสวนเอาตัวผู้ ที่ ใ้
 ผู้ที่ปลอมมาให้ส่งได้ แล้วให้เขาเดี่ยว อัฐ โสฬศ ที่
 ปลอมนั้นไปส่งแก่เจ้าพนักงานหรือรักษาการพิพัฒน์ ะ

๐ ข้อ ๓๖ ถ้าเกิดไฟไหม้ ขึ้นในที่ แห่งใดที่บิดโค
 อยู่ในท้องที่ โปติกได้ รักษาที่ใด และมีใช้ท้องที่ของ
 โปติกที่ใด โปติกที่รักษาตามใกล้เคียงจะไปช่วยทัน
 ก็ให้ โปติกนายไพร่ไปดับไฟ ที่ไหม้ ในที่แห่งนั้น
 ทำบดนั้นให้ ไฟดับโดยเร็ว แล้วให้ช่วยรางวัลของ ๆ
 ผู้ที่ถูกไฟไหม้ยังเหลืออยู่ แลของผู้ที่อยู่ใกล้เคียง
 ไฟไหม้นั้น อย่าให้มีผู้แย่งชิงได้ ะ

๐ ข้อ ๓๗ ของสิ่งใดที่เป็นของหลวง ปลดสร้าง
 ขึ้นไว้ในที่แห่งใดที่บิดโค ท้องที่ โปติกรักษาให้
 รางวัลรักษา อย่าให้ผู้ใดผู้หนึ่งทำของเหล่านั้นผิดลัก

หักพังไปได้ ถ้ามีผู้ทำดาบหรือแย่งของหลวงเหล่านั้น
 ก็ให้ โปติสจับเอาตัวผู้นั้น มาส่งยังอินตเปกเทอเย
 เณรต ๗ จะได้ทัตติณีให้ส่งมากรรมแก่กร ๗

๑ ข้อ ๓๒ ถ้ามีการเสกขพระราชาทำเนิน ทางสถ
 มารค ให้ ขิบโปติสออกอฟพีเชอคคอรวังอยู่ที่ทางถรร
 ชันรต ถักนายลงจากรถให้บอกผู้ ที่ขับรถให้เลื่อน
 ไปอยู่กัสมควรให้เรียบเรียง อย่าให้ กัคขวางทางรถ
 ที่จะไปมา ถักท่านผู้ใดเป็นเจ้าของรถจะกลับมาถึงที่
 จะชันรตก่อน ให้ ขิบโปติสออกอฟพีเชอเรียกเฮารถของ
 ท่านผู้นั้นเข้ามารับ อย่าให้รอดที่เข้าของยังไม่มาเข้ามา
 ผชกนชงกัคขวางได้ ๗

๑ ข้อ ๓๓ ถึงพระราชพิธียังเป็นอัทนา ถักเจ้าพนักงาน
 ผู้ที่ชองเกณฑ์ยังเป็นอัทนา เบิกกินทำ เบิกขึ้นไปทั้ง
 ยิงในท้องที่ถนนของ โปติสได้รักษา ให้ โปติสตรวจ
 ทินทำให้ครบตามจำนวนเบิก ให้ตั้งเต็นผู้ ที่ชองเกณฑ์
 บังทุกนัททุกคราวอย่าให้ขาดได้ ให้ โปติสตรวจดูแล
 อย่าให้ มีเหตุขึ้นได้ ๗

๐ ข้อ ๓๔ ถ้าจะมีสัตว์ร้ายเกิดขึ้นในท้องถนน เป็น
กัณหาโคกรະบือฤๅสุณักขัวิท ฤๅสัตว์อื่น ๆ ที่จะ
ทำร้ายแก่คน ถ้ามีขึ้น ในท้องถนนก็ให้ โปติสจับสัตว์
นั้นซึ่งเสียให้างได้ ๖

๐ ข้อ ๓๕ ให้อินสเปกเตอเยเนรอล หรือที่ทำการ
ซึ่งสัตว์ไว้ ถ้าโคกรະบือมีฤๅสุกรแพะแกะที่เป็น
สัตว์มีเจ้าของเลี้ยง เจ้าของไม่เลี้ยงรักษาไว้ ให้ก็
ปล่อยไปให้ที่บรทำเประะเหมือนในท้องถนน แต่เป็น
ที่กีดขวางทางรถแลทางคนเดิน ถ้า โปติสเห็นสัตว์ทั้ง
ปวงที่ ไม่มีเจ้าของงูมาเดินอยู่ในท้องถนน แล้วให้
โปติสจับสัตว์นั้นซึ่งไว้ ในคอกสำหรับซึ่งสัตว์ ๖
ปล่อยให้สัตว์ที่ไม่มีคนงูเดินไปในท้องถนนได้ แล้ว
อย่าให้สัตว์นั้นออกอาหาร ให้จับโปติสขอพพิเชอ
ทำหนังสือที่ทนายกรากว่าสัตว์อย่างนั้น กินอาหารวันละ
เท่าไร ค่ารักษาสัตว์นั้นวันละเท่าไร ให้ทำ
หนังสือแขวนไว้ ที่ประตูคอกสำหรับซึ่งสัตว์ ถ้าเจ้า
ของมาคิดทนายก็ให้เรียกเอาเงินค่าได้ ตามหนังสือที่
แขวนไว้ประตูคอกนั้น จึงคืนสัตว์นั้นให้เจ้าของไป
ถ้าไม่มีเจ้าของมาคิดทนายถึง ๑๕ วัน ก็ให้เอา

สัตว์นั้นออกขายเดหลังได้ย   แล้วให้เขาเงินค่าสัตว์
 ที่ขายเดหลัง ใต้นั้น   ใช้แทนเงินค่ากินแลค่ารักษา
 สัตว์นั้น   ถ้าเงินค่าสัตว์นั้นเหลืออยู่   ก็ให้ ชิบไบติก
 ขอพพี่เขยใช้ขายในการซื้ออาหาร   ได้ยงสัตว์ที่ค้อง
 ชึ่งนั้นค้อไป   ๗๖

๑ ข้อ ๓๖ ถ้าผู้ใดผู้หนึ่งที่เบน โปติกก็ค้   มีใช้
 โปติกก็ค้   จะทำเรื่องราวกล่าว ไทษคนที่เบน โปติก
 ค้ออินสเปกเตอเขเนราด   ให้ อินสเปกเตอเขเนราด
 ตรวจดูเรื่องราวนั้นเสียก่อน   ถ้าความในเรื่องราวที่
 กล่าวมานั้น   ว่าทำผิดค้อกฎหมายโปติกแล้ว   จึ่งให้
 อินสเปกเตอเขเนราดมอบเรื่องราวนั้น   ให้พระธการ
 ไนกรมโปติกจ้จะให้เห็นเท็จแลจริง   ถ้าเบนความมิได้
 เกี่ยวข้องในกฎหมายโปติก   ก็ให้ คั้นเรื่องราวให้กับผู้
 ที่มาฟ้องนั้น   ไปฟ้องยัง โรงศาลทามกระทรวงความ
 แก่ขุนศาลมีหมายมายังกรมโปติก   ให้ส่งตัว โปติกผู้ซึ่ง
 ค้องคั้นนั้น   ให้อินสเปกเตอเขเนราด   ส่งตัวโปติกซึ่งค้อง
 คั้นนั้น   ไปว่าความให้เห็นเท็จแลจริง   ๗๖

๑ ข้อ ๓๗ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด   จะทำบุญแดเปนการ

ประชุมเลี้ยงดูกัน   ฤาจะมีการเล่นทุกอย่างจะปลูก
 โรงฤาทำพะเพ็งออกมา   ในเนื้อที่ถนนของโปติสได้
 รักษา   ก็ให้ไปบอกกับอินสเปกเตอเยเนรราลให้ทราบ
 ก่อน   ว่าจะปลูกโรงแลปลูกพะเพ็ง   ออกมาในถนน
 ที่อินสเปกเตอเยเนรราลเห็นควรว่าจะปลูกได้   อินสเปก
 เตอเยเนรราลก็ขอให้หนังสืออนุญาต   แก่ผู้ที่จะทำการนั้น
 ฉบับหนึ่ง   ว่าก็จะทำการตั้งแต่วันนั้น   ไปถึงวันนั้นเป็น
 วันหมดการ   ให้ถึงกำหนดที่จะเลิกการตามหนังสือ
 สัญญาแล้ว   เจ้าของการนั้นไม่รู้ของตนข่งที่ปลูก
 ไว้   ในท้องถนนที่โปติสรักษานั้นเสีย   ให้อินสเปกเตอ
 เยเนรราลบังคับให้   โปติส   ไปร้องถอนเอาของที่ปลูก
 ไว้   นั้นเขาเป็นของโปติส   ก็ผู้ใดปลูกสร้างโรงวัน
 พะเพ็งในท้องถนนที่   โปติสได้รักษา   ไม่ได้บอกให้
 อินสเปกเตอเยเนรราลรู้   ปลูกเขาตามอำเภอใจของตนเอง
 ให้   โปติสไปบอกเจ้าของให้   รื้อเสีย   ก็ไม่รู้ก็ให้
 โปติสไปร้องถอนเอาของที่ปลูกไว้   นั้น   เป็นของโปติส
 แล้วให้ปรับเจ้าของที่ปลูกพะเพ็ง   โรงวัน   เป็นเงิน
 หึ่งตะหกบาท   เอาไว้เป็นเงินกลางในกรมโปติส   ะ

๑ ข้อ ๓๘ ผู้ใดจะเชิญคน มาประชุมคนในที่

คำบถใด ๆ ภายจะมีกรตั้งอัน โคนที่ซึ่งถนนที่ ไปติด
 ใต้รั้วกษา ก็ให้เจ้าของงาน ไปแจ้งความต่ออินสเปก
 เทอเยเนรราลให้ทราบก่อน อินสเปกเทอเยเนรราลจะให้
 ให้หนังสืออนุญาตไว้เป็นสำคัญ แล้วจะได้ ให้ ไปติด
 มาช่วยป้องกันกรวิวาท ถ้าผู้ใดไม่ได้ ไปแจ้งความ
 ต่ออินสเปกเทอเยเนรราลให้ทราบก่อน ทำแต่อำเภอ
 น้ำใจตนเอง ถ้ามีเหตุเกิดขึ้นอย่างใดอย่างหนึ่ง
 อินสเปกเทอเยเนรราล จะปรับโทษเจ้าของงาน
 เปนเงิน ๑๐๐ บาท ๗๕

๑ ข้อ ๓๗ แลถนนที่ ไปติด ใต้รั้วกษา ถ้าผู้หนึ่ง
 ผู้ใดเลี้ยงสุนัขปลัดถึงทุกตัวต่าง ๆ ที่คุร้ายไว้ กับ
 บ้านให้กักคนที่เดินไปมาตามถนนหน้าบ้านนั้นก็ให้
 ปรับโทษเจ้าของสุนัขเจ้าของถึงที่กัก คนหนึ่งเป
 เงิน ๑๐ บาท ถ้าแผลที่สัตว์กัดคนนั้นเจ็บมาก
 ก็ให้ปรับโทษให้สมควรแก่บาดแผล ถ้าเป็นเว
 กลางคืนล่วง ๒ ทุ่มแล้ว ถ้าสัตว์ที่เลี้ยงนั้นกัด ผู้ที่เข้าไป
 ในบ้านไม่้องปรับโทษ ถ้าสัตว์นั้นออกมากัดคนกลาง
 ถนนที่เป็นหนทางเดินไปมา ก็ต้องปรับโทษเจ้าของ
 สัตว์เหมือนเมื่อเวลากลางวัน ถ้าผู้ใดเลี้ยงสุนัข

แต่สัตว์ต่าง ๆ ปลดปล่อยให้เป็นตามถนนที่ทางรถทางม้า
ทางคน สัตว์นั้นทำให้คนแถมม้าตกใจกลัวตื่นไป ก็
ให้ปรับไหมเจ้าของสัตว์เป็นเงิน ๑๐ บาท ถ้า
สุนัขแก่สัตว์ต่าง ๆ ไม่มีเจ้าของอยู่ในวัดในบ้าน
แห่งใดตำบลใด ให้ปลัดศกกรมพระสงฆ์ ตามศกการาวาศ
ซึ่งอยู่ในวัดนั้น ในบ้านนั้น ถ้าไม่รับว่าเป็นเจ้าของ
สุนัขแก่สัตว์ต่าง ๆ ก็ให้ ปลัดศกรักษาถนนจับสุนัข
แก่สัตว์ต่าง ๆ ไปปลดปล่อยให้สิ้น ๖๖

๑๐ ข้อ ๔๐ ถ้าผู้ใดมีรถ มีเกวียน มีพ้อที่ใช้ขมู
ในท้องถนน จะไปหยุดรถที่แห่งใดตำบลใดฤจะรัก
ชนของลงจากรถที่ใด จากเกวียนที่ใด จากพ้อที่ใด ฤ
เมื่อชนของขึ้นบันทุกรถ บันทุกเกวียน บันทุกพ้อ ที่
บันทุกของมานั้นให้หัดไว้ ให้พ้นทาง อย่าให้เป็น
ที่กีดขวางอยู่ในทางรถ ทางเกวียน ทางพ้อไว้ ถ้า
ผู้ใดหยุดรถ หยุดพ้อ หยุดเกวียน ต่าง ๆ อยู่ใน
ท้องถนนเกินกำหนดขุระของตัว ไซ้ปลัดศกออฟพีเชอ
จะปรับไหมเขาเงิน ๑๐ บาท แล้วให้ไซ้ปลัดศ
กออฟพีเชอบังคับให้เจ้าของ ภารรถ ภาเกวียน ภาพ้อ
ไปไว้ในที่สมควรอย่าให้กีดขวาง ๖๖

๐ ข้อ ๔๑ ถ้าผู้ใดจะหัดม้าฤๅจะหัดรถในท้อง
ถนนที่โปติสได้ รักษา ก็ให้ไปบอกกับขีบโปติส
ขอพื้เช้อให้ รุก่อน ถ้าขีบโปติสขอพื้เช้อกำหนด
ให้ว่า ให้ไปหัดที่ทรงนั้นให้จึงไปเพียงนั้น ให้กลับ
มาเพียงนั้น ถ้าผู้ใดหัดม้าขับรถแลหัดม้าขี่วิ่งเกินกำหนด
ของขีบโปติสที่กำหนดให้ ใว้นั้นก็ ฤๅไม่ได้บอกให้ รุก
ก็ โปติสได้ห้ามปรามไม่ฟังก็ ใให้ปรับใหม่
เอาเงิน ๑๐ บาท ๗

๖ ข้อ ๔๒ ห้ามมิให้เตกผู้ใหญ่ เอาคินสอ
แลด่านเพลิงแลสิ่งของไปเที่ยวฉีกร้าง
ก้าแพงเมืองก้าแพงวัด ฝ่ายนังอุโปสถวิทาการ
ข่เรียนบ้านเรือนสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งปลุกสร้างใว้นั้น
ก็ผู้หนึ่งผู้ใดไม่ฟังตามข้อบังคับ ให้ขีบโปติส
ขอพื้เช้อจับตัวผู้เขื่อนนั้น มาปรับใหม่เอาเงิน ๑๐ บาท
เอาใว้เป็นเงินกลางในกรมโปติส ก็ไม่มีเงินให้ ๆ
เอาตัวผู้ทำผิดจำขังใกรวมโปติส เตือนหนึ่ง
จึงให้ปล่อยตัวไป ถ้าผู้ใดมีกิจธุระของตัวหยากจะ
เขื่อนหนึ่งสัปดาห์ให้คนทิ้งหลายทราบ เป็นคินว่า
หนึ่งสัปดาห์ ใจรวบผู้ร้าย แลผู้คนข้าทาสหนึ่งแลสืบ

ทาสของต่าง ๆ ให้ผู้ที่จะต้องการ ขอหนึ่งสั
 นั้น ๆ เขียนข้อความมาแจ้ง ต่ออินตเปกเทอ
 เยนรอด ๆ ต้องรับเขาหนึ่งสันั้นไปปีทประกาศ
 ใหนักผู้จะตั้งธุระนั้น ถ้าผู้จะธุระที่จะปีทหนึ่งสั
 ต่าง ๆ ที่ว่ามานี้ ฤาเป็นหนึ่งสัเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
 ที่คัมไต้บอกต่ออินตเปกเทอเยนรอด ไปปีทเขาตาม
 อ่าเภอใจตนเอง ไปดิรับไว้ ให้ปรับใหม่เขาเงิน
 ตรา ๑๐ บาท ๗

๐ ข้อ ๔๓ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดจะเทน้ำตั้งของกัตี แล
 จะขาน้ำฤาจะทำการสิ่งใดในที่คองใช้น้ำ ห้ามมิให้
 ทำที่ในคองถนมิให้น้ำไหลเบือนประอะถนนไต้ ถ้าผู้
 ใดเทน้ำที่แเนของโส ไครกัตี แลขาน้ำในถนนกัตี
 แลทำการต่าง ๆ ด้วยน้ำในถนนให้เบือนประอะตั้ง
 กล่าวมาแล้วให้ปรับใหม่เขาเงินตรา ๑๐ บาท ถ้าไม่มีเงิน
 ให้ ๆ เขาตัวผู้ผิดนั้น จำไว้ใช้การในกรมโปลิศ
 เด็ดอนหนึ่งจึงให้ปล่อยตัวไป ๗

๐ ข้อ ๔๔ ถ้าจะวิฆทแก่กัตีในคองถนนกัตี แล
 นำโรงนำเรือนกัตีในคองที่ โปลิศไต้รักษา เป็นแก่

ทะเลาะต่อกันทั้งสองฝ่าย ผู้หญิงที่ผู้หญิง ผู้ชาย
 ก่อผู้ชายก็ทำ ๆ ผู้หญิงกับผู้ชายก็ทำ ก็ทะเลาะ
 ต่อกันเหมือนกันทั้งสองฝ่าย ก็ให้ โปติสว่ากล่าวห้าม
 ปราบอย่าให้ทะเลาะต่อกันได้ ก็ โปติสห้ามไม่
 พังให้ จับตัวมาทั้งสองฝ่าย ถ้าเป็นแม่ค่าว่ากันข้างเดียว
 ข้างหนึ่งมีได้กว่าได้ขอบ ก็ให้ โปติสห้าม
 ปราบเสียก่อน ก็ห้ามไม่พังจึงให้ จับผู้ที่ค่าฝ่ายเดิวนั้น
 มาให้ อินสเปกเตอเนราต จากกล่าวก็สืบเสียให้แล้ว
 อยุ่ให้ วิวาทกัน แล้วให้ปล่อยตัวไป ก็ยัง
 กลับไปวิวาทกันอยู่อีก ก็ให้เอาตัวผู้ที่วิวาททั้งสอง
 ฝ่ายจึงไว้ ๓ วัน อินสเปกเตอเนราตจะเปรียบเทียบ
 เทียบควรแล้วประการใดก็ให้ สักกันไป อย่าให้เรียก
 เอาค่าธรรมเนียมสิ่งใด ๖๖

๐ ข้อ ๔๕ หญิงแก่ก็ตี หญิงสาวก็ตี ที่ปล่อย
 ล้าห่มไม่มีความอดายไปนอกบ้าน ให้คนเดินไปมาแตร
 เชน ฤๅเดินในที่ถนนที่ โปติสได้รักษา ให้ห้าม
 ปราบเสียอย่าให้เดินในที่ถนนโปติสรักษา แตร
 คนชะรา คนพิการ คนง่อย คนเบียด คนขอทาน มา
 นั่งที่ขวางอยู่ในที่ซึ่งที่โปติสได้รักษา ก็ททางรถ

ทางม้า ทางคนเดินก็ให้ โปติกห้ามปราม อย่างให้
 หนักที่ถนนชนทางอยู่ได้ ถ้าขยที่มีกริยาอันชั่วมุ่งลัก
 หักกรงจนแฉกเห็นของที่ลับเดินไปมากที่สุด ฎาผู้ลัก
 พกใหญ่หัยกรั้งห่มสองปากกริยาเป็นคนเก่งก็ตี จนของ
 ในที่ลับนั้นพลัดไฟต์ ให้คนเดินไปมาเห็นเป็นที่รังเกียจ
 ในท้องที่โปติกได้รักษา ให้ โปติกบังคับให้ผู้นั้น
 มุ่งห่มลักให้เป็นปรกติ ถ้าผู้นั้นไม่ฟังตามบังคับให้
 จับตัวผู้นั้นปรับเป็นเงิน ๑๐ บาท ถ้าผู้นั้นไม่มีเงินจะให้
 กักไว้ไว้ชั่วกรใน โรงโปติกเดื่อหนึ่ง แต่ให้
 มีผู้มารับตัวไป ถ้าคนเดียวจริตเห็นมาในท้องที่ โปติก
 ได้รักษา ให้ โปติกจับตัวผู้ได้จริตมอบให้เจ้าพนักงาน
 ความหมายประกาศ ในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระ
 จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งโปรดเกล้าฯ ไว้ว่า บัณฑ
 กษซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ในกำแพงพระนคร แดนออกกั
 แพงพระนคร โดยรอบ แต่ทั่วทุกพระอารามซึ่งไป
 มาตลอดถึงกันไว้ ใ้ญาติพี่น้องบุตรหลานบ่าวทษ
 ของผู้นั้น แลญาติคฤหัฐตามเนรติศยของพระองค์ไว้
 เดียวจริตเป็นปากผู้มคตัง ฤคผู้มคตผู้มว้ายเป็นครวจ ๆ
 มีอยู่ ก็ให้ผู้นั้นเอาใจใส่รักษาพยาบาลกักขังไว้
 ให้แน่นหนามั่นคง อย่างปล่อยให้เฒ่าไปมาตามถ้างไว้

เก็บคนเสี่ยวาริตพลัดแพลง ทดบหนีไปเมื่อใดก็ให้
 เก็บรอนบ้านเจ้าของเรือนญาติพี่น้อง ญาติผู้รับคน
 เสี่ยวาริตไว้รักษา^๕ มาอาบัยคอบกรูปพรรณสิ้นฐาน
 ตำนิกิริยาอากร ต่อเวณกรมวังให้แน่นขน แล้ว
 ให้เจ้าของบ้าน ไปบอกต่อกรมพระนครบาลแทนนายไปดิด
 ให้ช่วยทามจับ แลให้เจ้าของบ้านเร่งติดทามจับเสีย
 ให้ได้โดยเร็ว อย่าให้หนึ่งนอนใจเสีย ใ้ญาติ
 พวกรพ้องเหลี่ยมถึงที่จะรวังตแลรักษา ก็ให้เอาตัว
 คนเสี่ยวาริตนั้นมามอบหมาย ส่งให้นายไปดิดแลกรม
 พระนครบาล ด้วยไปรดเกล้า พระราชทานเข้า
 หลวงไว้สำหรับแจกให้เลี้ยงคนเสี่ยวาริต ถ้าไม่มีผู้
 เลี้ยงให้กรมพระนครบาลไปรับที่ โรงทานมาให้ ทรง
 พระกรุณาโปรดไม่ให้ขัดหยากขัดสน ให้ไปดิดตรวจ
 ทรรวัง เมื่อพบปะในท้องถนน ญาติผู้มาอาบัยค
 ไว้ ก็ให้ส่งแก่จับตัว แลทำตามหมายประกาศทุกประการ
 หนึ่งที่แห่งหนึ่งแห่งใด เป็นที่อื่นไม่สมควรที่จะถ่าย
 อูจาระเป็นอันว่า ข้างถนนริมถนนเป็นที่กวางแจ้ง
 ถ้าผู้ใดถ่ายอูจาระลงในที่ดังกล่าวมานี้ ให้จับตัวปรับ
 โทษเขาเงิน ๒๐ บาทแล้วให้ปล่อยตัวไป ถ้าไม่มีเงิน
 จะให้จำปรับโทษ ก็ให้เอาตัวขังไว้ ใช้กรจงครบ

สามเดือนแล้วให้ปล่อยตัวไป   หนึ่งเป็นแต่ถ่ายปะ
 สาระในที่ต่าง ๆ ตั้งว่ามาแล้วนั้น   ให้ โปติกจับ
 เอาตัวผู้นั้นมาซักไว้' & ชั่วโมง   ก็จะทำโทษ
 ที่มีชั่วโมงระบาท & ชั่วโมงเป็นเงิน & บาท   ก็
 มีกิจธุระไปมาในที่แห่งหนึ่งแห่งใด   หยาบจะถ่ายปะสาระ
 ก็ถ่ายปะสาระไว้   แต่ให้หาที่ลับที่ควรวางให้ถ่ายปะสาระ
 ลงในที่นั้น   ถึงจะเป็นที่ลับ   แต่เป็นที่สออันสอาก
 ที่ไม่ควรจะถ่ายปะสาระ   ก็ไปถ่ายปะสาระลงในที่ไม
 สมควรทั้งนั้น   ก็ต้องมีโทษเสมอกับที่ถ่ายปะสาระ
 กตาร ฤณนตั้งว่ามาแล้วนั้น   ๖

๐ ข้อ ๔๖   ให้ผู้ใดเลี้ยงสัตว์สารพัดทุกหย่าง ถ้า
 สัตว์นั้นตาย   ให้เจ้าของเอาสัตว์ไปฝังเสียในที่น้ำขุ่น
 อันสมควร   ฤที่บ้านของตัวเองก็ได้   ก็ให้มีให้
 เอาสัตว์ที่ตายไปทิ้งไว้ที่มถนนหนทาง   ข้างบ้านข้าง
 กำแพงในที่ซึ่งที่ โปติกได้รักษา   ให้ มีกลิ่นธนาเถียว
 แก่คนเดินไปมา   ให้ผู้ใดไม่พึงให้ โปติกปรับไหม
 เขากับผู้ ที่ซึ่งสัตว์ตัวละ ๑๐ บาท   ๖

๐ ข้อ ๔๗   ถ้าผู้ใดจะไล่ฝูงสัตว์เดินไปมาในที่ซึ่ง

ถนนที่ โปติส ได้รักษา ก็ให้ โปติสบอกเจ้าของที่ได้
 ฝูงสัตว์ ช่วยกันรวัง ได้สัตว์นั้นคืนในท้องถนน
 ให้เป็นท้องแถวให้เรียบร้อย อย่าได้สัตว์นั้นกระจาย
 คืนคืนให้เต็มถนน จะเป็นที่กีดขวางทางรถทางคนเดิน
 ถ้ามีรั้วกำแพงอาคารหลังๆกำแพง ภารตวงเหล็ก
 กำลึงเจ้าของที่รักษาจึงให้ โปติสช่วยจับ ก็ให้
 โปติสช่วยจับ ถ้าเหล็กกำลึงโปติสมัดวิ่งไปเหยียบ
 ของญาติคน จะเอาโทษแก่ โปติสแต่เจ้าของมัน
 นั้นไม่ไค้ ทนายเจ้าของได้ร้องให้ช่วยจับอยู่แล้ว อะ

๑ ข้อ ๔๖ ถ้าผู้ใดชักนำกันเล่นกรพนัน คือ ไม่สาม
 ยี่น ๑ ไม่ห้า ไม่นึ่ง ๑ ไม่หุมน ๑ ก็ควร ๑ อีโปง
 ท้า ๑ อีโปงปั้น ๑ อีโปงซัด ๑ ปั้นอีปะะ ๑
 ขตุกขติก ๑ น้ำเท้าพ้อ ๆ ๑ กรอกแกรก ๑ สี่
 เหงตัก ๑ ตักทุเรียน ๑ กัดส้มโอ ๑ ช้าง
 อ้อย ๑ รวม ๑๕ ดังนี้ ห้ามมิให้เล่นในถนน
 ถนนที่ โปติส ได้รักษา ถ้าผู้หนึ่งผู้ ใดยังขึ้นเล่น
 กรพนันตามถนนหนทาง อย่างที่กล่าวมาทั้ง ๑๕ สิ่ง
 นี้ก็ตี หนึ่งกรเล่นให้เป็นที่กีดขวางทางถนนชอกกรอก
 ตำบาคแก่คนเดินแคนขี่ม้าขี่รถไปมา คือเล่นลูกข้าง ๑

ช่วงไร่ย ๑ จ้องเท ๑ ทอยเทก ๑ ทอยกอง ๑
 ซ่อนทา ๑ ศุลาซ่อนน้ำ ๑ เต็นที ๑ อยู่โยง ๑
 เต็นว่า ๑ เต็นตะกร้อ ๑ จุกคอกประทัก ๑ จุก
 คอกไม้เพลิง ๑ พุงพื้น ๑ เรือพุง ๑ ที่ไม้
 ทิ้ง ๑ ไม้ทิ้ง ๑ ค่างย่น ๑ รวม ๑๘ สิ่ง
 นี้ ให้ บิคมารทพบ้าน้ำขาว แด่นายเงิน ของเทกห้าม
 ปรามเทก อย่าให้ออกมาเดินเป็นอันตราย ถ้าเทก
 มีพั้งขึ้นออกมาเดินให้ บิคมารทพในทางถนน ที่ให้รับ
 ไหมเขาแก่ผู้เดินตามหมายประกาศ พระราชบัญญัติ
 ที่ห้ามไม่ให้เด็กเล่นกรพนั้นต่าง ๆ ถนนอาทิตย์
 เกือนสิบ แรมเก้าค่ำ ปีจอชศก ศักราช ๑๒๓๖
 ชนึ่งถ้าผู้ใดชนน้ำไก่ แด่นเอาตุ้ครอบไก่ที่ถนนให้ บิคมารท
 ทางรตทางม้าทางคนทีไปติดได้ รักษา ก็ให้ โปติศ
 ห้ามปรามอย่าให้ บิคมารททางม้าทางคนไก่ ะ

๐ ข้อ ๔๙ ถ้าผู้ที่ทำผิดในถนนตามกฎหมายโปติศ
 ตั้งว่ามาแล้วทุก ๆ ข้อนี้ โปติศจะทำโทษกับคน
 ที่ทำผิดได้ แต่ในถนนที่เป็นหน้าค้ของ โปติศได้คุ้มครอง
 รักษา นอกจากถนนที่เป็นหน้าค้ของ โปติศแล้ว ถึง
 ผู้ใดจะทำผิดในกฎหมายโปติศข้อหนึ่งข้อใด โปติศ

ไม่มีอำนาจ ที่จะทำโทษผู้ ที่กระทำผิดต่อกฎหมายนั้นได้
 ถ้าอินสเปกเตอร์เขเนรากลมีคำสั่ง ให้ไปกำกับวัง
 รักษาในที่แห่งใดตำบลใด แล้วไปลัดที่รับคำสั่งของ
 อินสเปกเตอร์เขเนรากลไปรับรักษานั้น มีอำนาจตามที่
 จะรักษาน้ำที่นั้น ตามกฎหมายทุกข้อ ๖๖

๐ ข้อ ๕๐ ถ้าผู้ใด ชนมา ชนรถ ชนเกวียน
 ชนพ้อ ฤ็จะแตกของแตกทาบทามาไปมา ถ้าผู้
 หนึ่งไปผู้หนึ่งมาชนกันแต่ไกล ให้หลีกกันข้างซ้ายมือ
 ของตัวที่ ๒ ฝ่าย ข้างผู้ ที่ไปแต่ผู้ ที่มา ถ้า
 ผู้หนึ่งไปข้างซ้ายมือของตัว ผู้หนึ่งไปข้างขวามือ
 ของตัว รถฤ็พัวเกวียน โคนกันแตกหักจะตัดสินให้
 ผู้ไปข้างซ้ายมือนั้นระณะฝ่ายเดียว ถ้าผู้หลีกไปข้าง
 ขวามือจะแตกหักยับเยินมาก ผู้ที่หลีกไปข้างซ้ายมือ
 นั้น โคนไม่แตกหักสิ่งใด ผู้ที่หลีกไปข้างซ้ายมือนั้น
 ไม่ต้อง ใช้ค่าสิ่งไร เพราะผู้ ที่หลีกไปข้างขวามือ
 ทำผิดกฎหมาย ถ้ารถม้าเกวียนพ้อจะ โคนกันถึงคนทาบ
 ผู้ที่หลีกไปซ้ายมือใดผู้หลีกไปข้างขวามือทาบ ผู้ โคน
 ต้องเสียค่าปลุกตัวเสาะให้แก่มุทกย แต่ไม่มีโทษสิ่งไร
 ถ้าผู้ ที่หลีกไปข้างขวามือ โคนผู้ ที่หลีกไปซ้ายมือทาบ

ก็องเสียค่าปลุกตัวผีแก่ผีแป๊ะปรับใหม่ แล้วให้มี
 โทษหลวงตามพระราชกำหนดกฎหมาย เหมือนหนึ่ง
 ผู้ที่แก่งฆ่าคนตาย ถ้ามีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดที่จะ
 หลีกไปข้างใจมือของตัวไม่ได้ ก็ให้ร้องบอกกัน
 แก่โกตอย่าให้ผิดเสีย ให้ผู้ที่ไม่ที่ชกทางหลีกไป
 อย่าให้ โตนกันได้ ก็คนเดินตามถนนให้เดิน
 ริมถนนข้างซ้ายมือของตัว อย่าให้เดินออกกลาง
 ถนนที่ทางรถ ทางม้า ถ้าเดินออกกลางถนนที่
 ทางรถทางม้า ถ้ารถม้าโตนผู้ ที่เดินออกกลางถนน
 ผู้ นั้นเจ็บก็เจ็บเปล่า ๆ จะเขาโทษแก่ผู้ โตนไม่ได้
 ถ้าผู้ ที่ขับรถม้า ขับรถม้าไป โตนผู้ ที่เดินริมถนน
 เจ็บป่วยจะปรับใหม่ ผู้ ที่ขับรถม้าไป โตนผู้ นั้น
 ตามภาคแผลมมากแผลน้อย ถ้ารถม้า โตนคนที่เดิน
 ริมถนนถึงทกย จะปรับใหม่เจ้าของม้าเจ้าของรถ
 ให้เสียเมียปลุกตัวผีให้แก่ผู้ทกย แล้วให้มีโทษ
 ตามพระราชกำหนดกฎหมาย ถ้าคนเดินจะข้ามถนน
 ไปให้ค้อยคู้คู้ตุรวางจึงข้ามไป

๐ ข้อ ๕๑ ถ้าผู้ โทษขับรถขับพื้อขับเกวียนเป็นเวลา
 พดยค่าแล้ว ถ้าเป็นรถให้ มีโคมจุดเพลิงนำรถ เป็น

ที่สังเกตุจะไ้ค้นแเห็นกันแต่ไกล ถ้าเป็นพ้อเป็นเกวียน
ไ้มีเพลิงสว่างเป็นสำคัญไ้ไปนที่สังเกตุไ้ ถ้าผู้ ไ้
จับรถจับเกวียนจับพ้อในถนนเวลาพลบค่ำ ไ้ไม่มีเพลิง
สว่างเป็นสำคัญแล้วปรับโทษเอาเงินสิบบาท ถ้าผู้ ไ้
ขึ้นม้าไปในาถนนเวลากลางคืน ถ้าไม่มี โคมเพลิงเป็น
สำคัญแล้ว ไ้ให้ผู้พรวนที่คอมาไ้มีเสียงเป็นสำคัญ
ถ้ามี โคมเพลิงคนเดินนำไปเป็นสำคัญ แล้วไม่ตั้งผู้
พรวน ถ้าผู้ ไ้ทำผิดกฎหมายข้อนี้ แล้วรถแพื่อแแต่เกวียน
ไปมา โคนกันแตกหักถึงคนตัว ตาย จะปรับโทษตามที่ว่า
มานี้ทุกข้อทุกประการ ๖๖

๖๖ ๕๒ อินตเปกเตอเยเนรล ที่้องทำหม่าย
ประกาศที่ข้อบังคับราชฎรจวบนั้น จะตั้งประพตุนั้น
บ่าว้องแแต่ปัดใจกามที่สมควร ไ้ราชฎรจวบนั้นรู้ตาม
ข้อบังคับจงทุกข้อ จะไ้ตั้งประพตุนั้นแแต่ข้อบังคับไ้
ถูกต้องกามฎหมายโปติสทุกข้อ หนึ่งถ้าจะมีกรเล่น
เป็นของหลวงเป็นที่ชุมนุมคนมาก ไ้อินตเปกเตอเยเน
รลออกหม่ายประกาศ ไ้ราชฎรจวบนั้นรู้ทั่วกันว่า
ในเวลาที่เกิดกรบวนแ่ไปนั้น จะไ้ราชฎรที่ไปทุกแ่นั้น
ประพตุนั้นประกรโต จะไ้ยืนอยู่แ่งใด ก็ไ้ราชฎร

รัฐทั่วกัน   อย่าให้ไปเป็นที่กีดขวางทางเสด็จพระราชดำเนิน
 แดกระบวนแห่ได้   แต่ให้ โปติสตรวจตราทางอย่า
 ให้ มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นที่กีดขวางอยู่ในที่ซึ่งถนนนั้นได้   ถ้า
 ราษฎรชาวบ้านจะมีการแห่ขึ้นในที่ซึ่งถนน   ก็ให้ โปติส
 ตรวจรักษาการแห่นั้นจนถึงที่   อย่าให้เกิดเหตุแฉฉวยทชก
 ตักันได้   ให้ อินสเปกเตอเยเนรอลออกหมายประกาศ
 ให้ราษฎรชาวบ้าน รัฐ ทั่วกันว่า ผู้ใดจะมีการเดินขบวน   ๆ
 ใดๆ จะมีการแห่ไปตามที่ซึ่งถนน   แล้วให้มาบอกแก่
 อินสเปกเตอเยเนรอลให้ รู้ก่อนจึงจะทำการนั้นได้   หนึ่ง
 ถ้าราษฎรชาวบ้านมาบอกว่า   จะทำการขบวน   ๆ เป็น
 การแห่ใดๆ การประชุมคน แดการเดินขบวน   ๆ   ถ้า อิน
 สเปกเตอเยเนรอลเห็นว่า การที่ราษฎรชาวบ้าน   มาบอกนั้น
 เป็นการประหลาด ไม่เคยมี   ก็ให้ อินสเปกเตอเยเนรอลนำ
 ความขึ้นนั้นขึ้นแก่ศาลาภายใน   บังคับมทูลพระกรุณาทราบ
 แล้วของอู่ดีพระบาทก่อน   ถ้า ทรงพระกรุณาโปรดให้
 ทำสิ่งทั้งนี้   ฯ

๐ ข้อ ๕๓   ถ้าข้าราชการราษฎรชาวบ้านมาขอให้
 โปติสไปจับโจรผู้ร้ายทาสผู้ใด   มาขายตัวไว้ต่อ
 อินสเปกเตอเยเนรอลฯ โปติสออกพิมพ์ชื่อ   ตระลาการ

ในกรมโปติศให้ถามปากคำผู้ที่ถูกจับ รับรู้ต้องตาม
 คำอาัยต์ ถ้าเป็นความชกชิงวิ่งราววิวาทที่รันมิใช่ความ
 ฉะกรวจ่มหนตเหตุ ก็ให้ตระลาการในกรมโปติศชำระ
 ให้แล้วนทันใน ๑๕ วัน ถ้าไม่แล้วตกลงกันก็ให้
 โจทย์มาฟ้องยังโรงศาลตามกระทรวง ถ้าเป็นความ
 ชกกันตายโจรผู้ร้ายฉะกรวจ่มหนตเหตุ ถ้าครบกำหนด
 อาัยต์ โจทย์มิได้มาฟ้องตามกระทรวง ก็ให้ส่งตัว
 โจทย์จำเลยไปยังตระลาการตามกระทรวง จะให้ชำระ
 โดยอาญาแผ่นดินตามกฎหมาย ถ้าผู้ที่ถูกจับไม่รับ
 ศกมคำอาัยต์ ฎาโทษตุนี่ต่อผู้สำรวจมธรรม์ ก็ให้
 โจทย์ไปร้องฟ้องยังกระทรวง ตามพระราชกำหนด
 กฎหมายแผ่นดิน ถ้าจับ โปติศขอफीเชอฎา โปติศเสว
 ไซบ โจรผู้ร้าย แลคนถือเครื่องศาสตราอาวุธชกชิงวิ่งราว
 ที่รันพื้นทางราษฎรชาวบ้าน ให้มี โจทย์ติดตามมา
 อาัยต์ก็ดี ไม่มี โจทย์ติดตามมาอาัยต์ก็ดี ให้ อินสเปก
 เตอเยเนรลนำข้อความขึ้นน้อมเกล้าถวายคำนับ บังคม
 ทูลพระกรุณาจงทุกเรื่องทุกราย

๗๖

